

Дзвоник

№ 170

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 14 рік видання, червень, 2021 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 170, 2021 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*На обкладинці картина української
художниці Вікторії Ковальчук*

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Павло ТИЧИНА

Нас сонечко стрічає

Нас сонечко стрічає,
У літечко біжить.
Теплом всіх пригощає,
Струмочком дзюркотить.
І ми радієм разом
Яскравій цій порі.
Багато друзів літо
Приносить дітворі.
Сплітаємо віночок
Із сміху і пісень.
Із друзями проводимо
Ми кожен літній день.
Нас сонечко чарує,
Дарує нам дива.
Яка весела, радісна,
Чудова ця пора!
Я всміхаюсь сонечку:
– Здрастуй, золоте!
Я всміхаюсь квітоньці,
Хай вона цвіте!

Валентин СТРУТИНСЬКИЙ

Канікули

Червнєве сонечко зійшло,
Всміхнулося тихесенько,
Повеселішало село,
І річці нашій весело!
Вода лоскоче береги,
А ті сміються квітами.
Мчимо, веселі, у луги –
Діждалися канікул ми.

Лель-Анатолій ЗАГРУДНИЙ

Літо

Літо, літо золоте
Випиває роси
Та з пшениченьки плете
Україні коси.
Виглядає з-поміж віт
Вишнями в садочку,
Одяга на цілий світ
Сонячну сорочку.

Все на світі
вміє тато

Дубо-матуся

Татко і матуся

Сергій РАЧИНЕЦЬ

Что научить?

3

Людмила ДОРОШ

Соняшник

Випадок, який я сьогодні розповім, може вам здатися вигадкою, та я запевняю, що все написане тут – чистісінька правда. Я власними вухами почула про це, коли гостювала у бабусі. Від кого почула? Від самого соняшника, з яким вся ця історія і сталася.

А почалося все з того, що одному дуже голодному горобцеві, який із самісінького ранку літав у полі, вже аж паморочилося в голові. Адже він і ріски не склював сьогодні, лише випив декілька краплинок росиці. Із кукурудзи йому ніяк не вдавалося дістати

бодай однієї зернинки, адже кукурудза-мати добряче поховала своїх діток у листках-пелюшках. А високі горді соняшники так міцно тримали свої насінинки, що горобцеві вже здавалося, що він ніколи не видобуде собі насінину.

Він уже майже зневірився, як раптом одна з насінинок піддалася його дзьобику. Від несподіванки горобець радісно зацвірінкав, а поки шукав на землі насінинку, яка випала йому із дзьоба через необачність, до нього вже гнала зграя голодних горобців. Тікаючи від своїх переслідувачів, горобчик долетів до одного будинку і сів на паркан, збираючись поласувати смачною насінинкою. Та не встиг. Немов із-під землі, звідкілясь з'явилася величезна сіра кішка і блискавкою кинулася на нього. Горобчик цвірінкнув від переляку і метнувся вгору. Кішка гупнула на паркан, пронизливо нявкнувши від невдоволення, а переполоханий горобець ще сильніше зацвірінкав у небес-

ній височині, немов дякуючи своїм спритним крилам, що врятували від неминучої смерті.

Не наважившись опуститися за насінинкою, розчарований горобець полетів геть, а насінинка залишилася поблизу паркана. І хто знає, що трапилося б із нею, якби одного дня на город не прийшла тітонька із сапкою і кошиком усілякого насіння. Вона робила ямки, клала туди насінинки, і навіть не помітила маленьку чорну насінинку соняшника, на яку у її клопотаннях насипалася

земля.

А під вечір пішов дощ, тож на тому невеличкому клаптику землі почалося народжуватися життя, і не одне. Якби люди мали дуже тонкий слух, вони б почули, як під землею щось постійно вовтузиться, ніби шкряботить. То молоденькі пагінці росли й прокладали собі дорогу нагору, до сонечка. І ось вже на цьому невеличкому клаптику городу здійснювся гамір: це пророслі насінинки віталися одне з одним, знайо-

милися, обмінювалися враженнями і просто розмовляли. Сонечко гріло їх, дощик напував водицею, тож вони росли одне поперед одного. Чого тут тільки не було: і цибулька, і огірки та кабачки, і салат та петрушка. Вони вже стали однією дружною сім'єю. Іноді вони підсміювалися-жартували над своїми сусідами:

– Ти дивись, – наказували вони одне одному, – щоб не занадто розростався, і так ледь вистачає усім місця.

– Рости у висоту, немає чого вилягатися, це вам не ліжко, – казали петрушка та цибуля

огіркам та кабачкам.

– А вам немає чого пнутися вгору! Вам що, більше всіх треба? Сонце для всіх нас світить, усім вистачить, – сміялися з них огірки та кабачки, які стелилися по землі.

Та одного дня, прокинувшись рано-вранці, усі ошелешено побачили попід парканом нову голівку. На всіх них дивилося двійко великих зацікавлених очей.

– Усім привіт! – весело промовив до них новачок.

Ніхто не сподівався і не чекав нових сусідів. Усі мовчки роздивлялися його, ніяк не второпаючи: хто ж він такий? Та й сам новачок не міг дати відповідь на це запитання. Не соромлячись його присутності, старожили почали обговорювати:

– А які в нього великі перші листки! – загомоніли огірки й кабачки. – Начебто і схожі з нашими, але занадто великі. Може, ти огірок-велетень? Або огірковий монстр? – засміялися вони.

– А яка в тебе висока ніжка-стебло, – закліпала петрушка, – ти немов на ходулях стоїш, – від цих слів засміялася дружно уся городина.

Новачок посмутнів. Хоча він і розумів, що всі жартують, але щось у тих жартах було недоброзичливим, непривітним. І він, щоб не бачити їхніх поглядів, задивився угору на небо, на сонечко. Петрушка і цибуля, між якими він виріс, пнулися ввись, немов бажаючи забрати собі усе сонце, та новачок не відставав. Його ніжка все довшала і ось через декілька днів він помітно підріс. У наступні тижні він став найвищою рослиною на городі. Одного разу туди завітала тітонька прополоти бур'яни і помітила новачка.

– Ти ж тільки подивись, хто у мене тут виріс, – сплеснула вона руками від здивування.

Усі затамували подих: новачок злякався, що зараз і його вирвуть, як і ті бур'яни. А решта городини подумала про те ж саме,

проте... з надією. Їм не подобався цей здоровань, адже він зовсім не був схожим на них і це їх лякало. Він не жартував разом з ними, не сварився з жучками та черв'ячками, а лише дивися угору, посміхаючись сонечку.

Проте тітонька з турботою підгорнула землі на ще тоненький стовбур:

– І звідки ти тут з'явився, соняшнику, хто тебе приніс? – ще й підлила водиці і додала: – Рости ж, красеню, рости... – та й пішла.

І він ріс, ріс... Ось уже його голівка стала великим круглим колесом, а коли починало припікати сонце, дошкуляючи огіркам та гарбузам, тінь від соняшникової голови захищала їх. Коли дув сильний вітер, соняшник немов брав його на себе, гнувся-гойдався, зате його менші побратими по городу були в затишку. Огірки й кабачки збирали й відносили, петрушку зривали, цибулю викопували, а соняшник і далі гордо височів біля паркану і завжди посміхався сонцю, де б воно не було, повертаючи за ним свою велику обважнілу голову. І ніколи ні на що не нарікав. Ні на своїх сусідів, які не признавали його за свого, ні на долю, яка занесла так далеко від рідні.

І лише восени, коли кілька днів поспіль падав дощ і сонце не показувалося з-за темних хмар, хтось на городі тихенько сказав:

– А він добрий... наш сусід-велетень...

Його тут же підтримали й інші:

– Так, так, він відмінний сусід.

– А ще він надійний друг і захисник.

– А ще на нього можна покластися у тяжку хвилину, навіть якщо він не схожий на нас.

І тоді нарешті соняшник повернувся і подивився на них, і всім здалося, ніби саме сонце скотилося до них з темного неба. Ось так вони всі подружилися. Краще пізно, ніж ніколи, як ви гадаєте? І саме цю історію я й почула, гостюючи у бабусі. А розповідало її насіння соняшника, яке насипала бабуся на піч підсихати.

Оксана ІВАНЕНКО

Маленьким про великого Тараса

(Продовження з попереднього числа)

III

Був у тому селі учителем п'яничка-дяк. Дяки у церкві співали, читали вголос церковні книги, допомагали панам. В ті часи вони бували і учителями в школах.

Після смерті батька Тарас прийшов до учителя-дяка. Сказав йому:

– Все робитиму для вас: воду носитиму, дрова колотиму, в школі прибиратиму, тільки дозвольте жити в школі і вчитись.

Дуже Тарас вчитись хотів.

Дяк погодився. Ще б пак – даровий наймит! Та більше знущався він з Тараса, ніж учив його.

Завжди голодний, обідраний був Тарас, а п'яний дяк не шкодував для школярів ляпасів та березової каші – себто бив усіх нещадно березовими різками.

Втік від нього Тарас. Він чув, що в сусідньому селі дяк дуже письменний, живе добре, не те, що цей п'яничка, і до того ж маляр.

– Може, вивчить мене! – подумав Тарас і прийшов до нього. Та новий вчитель наказав одразу Тарасові воду носити з річки аж на гору, де його хата стояла, потім фарбу примусив розтирати, а вчити й не збирався.

Пішов від нього Тарас до третього дяка, теж маляра.

– Вивчіть мене малювати! – попросив хлопець. – Усе вам робитиму, що накажете.

Але той тільки глянув на Тараса і мовив:

– Нічого з тебе не вийде. Ні швець, ні

кравець, ні на дуді грець.

Повернувся сумний Тарас у своє село та й пішов у найми.

IV

Весь час мріяв Тарас вчитися малювати. Заробить якусь копійку, купить своїм бідним сестричкам Яринці і сліпенькій Марійці цукерку чи бубличок, а собі аркушик

грубого сірого паперу. Сховається десь у бур'янах, малює і співає сумні пісні. Дуже хороший був голос у Тараса, і він добре співав.

Через деякий час знову він пішов у інше село ще до одного вчителя, і той погодився взяти його в учні. Треба

було тільки дозвіл від пана мати.

Та коли прийшов до панського управління за дозволом, той залишив хлопця у пана «козачком» – прислужником.

Сидить пан у кріслі, нічого не робить, тільки Тарасові гукає:

– Подай води! Віджени муху! .. Подай люльку! .. Що ти там розспівався? Ану помовч!

Пан багато їздив і скрізь брав з собою Тараса, щоб той йому прислужував у дорозі. Деякий час жив пан у литовському місті Вільнюсі – Вільні, як тоді його називали. Якось поїхав пан зі своєю дружиною на бал, а Тарас сів малювати.

Так захопився, що й не чув, як пан повернувся. Бачить пан – Тарас малює. Розлютився і наказав відшмагати хлопця на стайні. А проте вирішив пан, що добре мати свого власного художника.

Незабаром він віддав Тараса вчитися до одного професора малювання.

(Далі буде)

Генадій РАВЕНСЬКИЙ

Абетка в скоромовках

Ц ц

Цар та цариця
У палаці царювали.
Цукор та цукерки
Найбільше цінували.

Ш ш

Швидко шилом шила
Шубу кішка мищі,
А мишка швидко шила
Шовкові штани кіщці.

Щ щ

Щипав равлик
З ящика щавлик,
Їв з горщика борщик,
Доки не пішов дощик.

Ь

У словах: «швець», «жнець», «гравець» –
М'який знак постав в кінець,
Якщо зробиш це відразу –
Будеш хлопець-молодець.

Ю ю

Ювілей у ювеліра
Урочисто святкували.
Ювелірною прикрасою
Ювіляра привітали.

Я я

Я не вмію так, як ти,
Так як я – не вмієш ти.
Я навчився вже читати,
Ти навчився рахувати.
Я навчуся рахувати,
А ти будеш букви знати.

Ярослава ШТЕЛЯК

Як ведмідь упав у сплячку

Зник ведмідь. Куди подівся?
На гарячку розхворівся?
Може, зуби заболіли?
Тож дізнаємось про це діло!

Не біль в горлі й не гарячка,
Просто він упав у сплячку!
Бо зима уже настала,
Холодно у лісі стало.

Всі ведмеді спать лягають,
Коли дуже холодає.
Вони будуть так дрімати
Й до весни лапу смоктати.

Ціле літо він старався:
Меду й риби наїдався,
Груші, яблука він їв,
Іноді мишей ловив.

Мандрував по сінокосах,
По траві, що спала в росах.
Як живіт вже повним був –
Він про їжу і забув.

Ліг у сплячку до весни
У барлозі край сосни.
Товста ковдра накриває
Всю барлогу й він дрімає.

Славка БОЙЧУК

Найкращий друг

Ще трішки – і в календарі перший день літа. Яка чудова погода, як гарно надворі! Тепле сонячне проміння проникає аж у глибину лісу. Вітер тихенько повіває і колише сосни. Посеред лісу, між двома ялинками, стоїть школа. До неї ходять звірята. А школа така ж самісінька, як у нас, у людей. У класі є парти, стільці, дошка. У звірят є книжки та зошити. А директором там пан Ведмідь.

У першому класі у вчительки пані Сова аж вісім учнів: лисичка, білочка, зайчик, олень, цапок, їжачок, вовчик та коза. Всі вони дружать, на перервах граються разом. Один тільки їжачок сидить сам. Він добре вчився, вмів читати, писати і рахувати. Але з ним ніхто з класу не дружив та на перерві не грався. У хованки він не любив гратися, бо всі знали, що він ховається у власній кожушині, тож скоро його знаходили. У футбол його більше ніхто не брав у команду, бо майже всі м'ячі лускали через його колючки. Отак врешті-решт їжачка більше ніхто не запрошував до гурту і він ні з ким практично не спілкувався. До того ж, йому подобається тиша, а решта звіряток не проти погаласувати.

Якось на уроці вчителька прочитала захоплючу казку «Найкращі в світі друзі». Всі слухали уважно. На запитання «Хто такий друг?» і «Як знайти найкращих друзів?» відповідали всі. Першим підвівся Вовчик і повідомив, що його найкращий друг – це Песик. Багато розказував Вовк, як вони разом бігають, як полюбують купатися в річці. Наприкінці він сказав, що друг – це той, з ким цікаво.

Потім вчителька надала слово Кізоньці. Та назвала своєю подругою Олениху. Почала коза описувати як вони люблять па-

стися разом, як їй подобається шукати солодкі листячка на деревах. «Нам ніколи не буває нудно!» – заявила Кізонька. На запитання «Як знайти найкращих друзів?» кізонька відповіла: «Шукай друзів по собі».

Прийшла Білочці черга розказати, хто її найкращий друг. Вона дружить зі своєю старшою сестрою. І почала оповідати, як добре їм разом, що вони роблять та як забавляються. «Завдяки гострим кігтям ми швидко пересуваємося по деревах, легко чіпляємося за гілки. А ще ми полюбеємо розгризати найміцніші горіхи» – зізналася вона.

У кінці уроку вчителька Сова дала слово Їжачку. І той почав свою розповідь: «Мій найкращий друг – це Тато. Я його дуже люблю, від нього всього вчуся. Він є моїм героєм. Мій батько багато працює, щоб нам було добре. А моя Мама піклується про мене. Вона моя найкраща в світі подруга. Коли я хворію, то вона не відходить від мого ліжка. А якщо я вдарюся або мені щось болить, тоді вона цілує мене і все зразу ж проходить».

Усі звірята в класі затихли. Ніхто не чекав такої відповіді від їжачка. Адже всі малюки люблять своїх батьків. Але ніхто не думав про них, як про найкращих друзів. Їм стало якось незручно, що раніше не оцінювали своїх найближчих належним чином. А розповідь їжачка дала їм змогу зрозуміти це. Звіряткам стало ніяково і за їхню поведінку по відношенню до свого однокласника, який виявився чутливою та відвертою дитиною. Після закінчення уроку всі підішли до Їжачка і похвалили його за прекрасні слова. А пані Сова думала: «Незабаром почнуться канікули. Нарешті і Їжачок погуляє досхочу по лісу довгими літніми днями з новими друзями-однокласниками».

●●● Славетні українці ●●●

Микола Лисенко

Микола Лисенко вважається видатним українським композитором, піаністом, диригентом, педагогом, збирачем пісенного фольклору, якого за цю багатогранну і плодотиву діяльність називають засновником української національної музики. В українській музиці – він її класична вершина, як Т. Шевченко – у літературі.

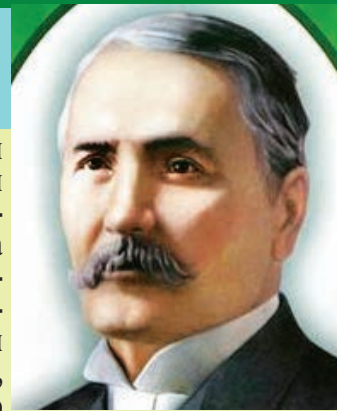
Народився Микола 22 березня 1842 року в селі Гриньки Полтавської губернії в родині дворянина, нащадка давнього козацько-старшинського роду. Його дитинство було безтурботним, батьки його пестили і оточували розкішшю. У 5 років Микола вже навчався грі на фортепіано. А у 9 років батько до дня народження сина видав у друкованому вигляді його перший композиторський твір – стилізовану польку. У 1859 році М. Лисенко закінчив гімназію зі срібною медаллю, а в 1864 – фізико-математичний факультет. За цей період окрім вдалої музичної діяльності Микола Лисенко працював у недільних школах та бібліотеках, пішки подорожував країною і збирав фольклор. Він приєднався до тих передових культурних діячів, яких називають українофілами – прихильники українців і всього українського. До кінця свого життя видатний композитор продовжував свою активну просвітницьку діяльність.

Вирішивши присвятити себе музиці, Лисенко в 1867 році їде на навчання до консерваторії Лейпцига. Він продовжує свою активну композиторську та концертну діяльність. Іноземні та вітчизняні критики давали виконанню маестро найвищу оцінку, називали його найвіртуознішим піаністом України свого часу. Микола Лисенко утверджується як талановитий, неповторний український композитор європейського характеру. Він писав твори майже у всіх жанрах музичного мистецтва: опери, музично-драматичні твори, кантати і хори, обробки народних пісень, камерно-інструментальні п'єси, романси, фортепіанні твори. Його дивовижно мелодійні та продумані до дрібниць твори і донині виконуються на оперних і театральних сценах багатьох країн. До найвідоміших творів Лисенка належать музика гімнів «Молитва за

Україну» та «Вічний революціонер», опери «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка» та інші. Він створив численні аранжування народної музики для голосу й фортепіано, для хору та мішаного складу, а також написав значну кількість творів на слова Тараса Шевченка.

Лисенко також вніс величезний внесок у розвиток українського театру і культурної освіти. 24 січня 1874 року було виконано оперету «Ніч перед Різдвом» за мотивами твору Гоголя – спільна робота Лисенка та М. Старицького. Саме цей день вписаний в історію українського мистецтва як дата народження оперного театру в Україні. За 70 років життя Лисенко написав 11 опер. У співавторстві з театральними колективами він також створив музичне оформлення ще для 10 постановок. А у 1904 році Микола Лисенко відкрив двері своєї Музично-драматичної школи в Києві. Крім безпосередньо музичної освіти в європейському традиційному стилі, у цьому навчальному закладі працювали відділення української та російської драми, викладалася теорія музики і перший клас гри на народному інструменті. Саме тому Лисенко вважається засновником професійної творчої освіти в Україні. Ця школа потім виросла в Музично-драматургічний інститут, якому присвоєно ім'я її засновника.

Помер М. В. Лисенко від серцевого нападу 6 листопада 1912 року в Києві. Згідно з історичними даними, приїхало до Києва на похорон маестро понад 30 тисяч людей. Нинішній бульвар Шевченка був переповнений людьми. Навіть на дахах і на деревах сиділи бажаючі попрощатися з українським генієм. Ім'я Миколи Лисенка носять відомі в Україні заклади мистецтва та освітньої галузі, художні колективи та вулиці. У 1992 році на честь 150-річчя з дня народження Лисенка «Укрпошта» випустила марку і конверт з його зображенням. А в 2002 році Національний банк України випустив ювілейну монету на честь Лисенка – музичного символу України.

Румунські класики - дітям

Йоан СЛАВІЧ

Два брати

(Продовження з попереднього числа)

Тож вона зарізала ягня і засмажила його. Накривши на стіл, запросила свого дівера попоїсти.

– Хіба ж так годиться? – відповів той. – Брат пообіцяв, що ми будемо разом обідати. Та глибоко засмутилася, бо бачила, наскільки її дівер любить свого брата, а той його ненавидить. Тож вона заридала й кинулася йому на груди.

Той здивувався, підтримав, щоб вона не впала, і запитав, чому вона плаче.

– Горе мені! – відповіла вона. – Сьогодні міг би бути останній день мого життя.

– Як? Чому? Про що ти?! – запитав він.

– Ти думаєш про мого чоловіка, – промовила вона, – і не хочеш їсти без нього. А він? Він наказав мені отруїти тебе і поклявся, що якщо не почує в домі плач та голосіння, повернувшись із полювання, то вб'є мене.

Від здивування дівер заляк.

– Не хвилюйся, – сказав він через деякий час, – я не помру, дорога своячко. Та давай подивимося, що робитиме мій брат, побачивши мене мертвим. Ми пошлемо когось до повороту, щоб підстерігав, коли він повертатиметься. А зараз поїймо спокійно. Коли нам повідомлять, що брат під'їжджає, я простягнуся на столі, а ти накриєш мене саваном, як мертвого, запалиш свічку в узоголов'ї й почнеш мене оплакувати.

Так вони й зробили.

А старший брат, пішовши з дому, подався туди, де зазвичай їздив на полювання. Проте цілий день проходив даремно, бо, на превеликий подив, йому нічого не вдалося вполювати.

Лише в сутінках, повертаючись додому, він помітив у височині орла і випустив своїх двох соколів.

Ті здійнялися в небо, погналися за орлом і врешті-решт збили його, і мисливець зміг його зловити.

– Ось бачиш, – сказав він орлу, – як би ви-

соко ти не літав над хмарами, з моїх рук тобі не вирватись.

– О, горе! – відповів орел, плачучи гарячими сльозами. – Якби був живим мій брат, твої соколи, будь їх не лише двоє, а навіть двадцять, нічого не змогли б мені зробити. Хай відсохне рука тому, хто його вбив!

– А хто його вбив? – запитав мисливець.

– Ох! – відповів орел. – Був морозний день, йшов сніг і мела заметіль, коли нас із ним занесло над Чорним морем і ми шукали притулку на кораблі. Мій брат сів, а один корабельник – відсохла б у нього рука! – вдарив його так, що він упав у море.

А я, бідолаха, залишився у важку хвилину без його допомоги, як ти і бачив зараз, коли я не зміг врятуватися від двох твоїх соколів.

Почувши це, мисливець прозрів. Подумав про свого брата, відпустив орла і чимдуж почав гнати коня.

Біжучи з усіх сил, кінь врешті-решт упав, віддавши останній дух, а мисливець побіг далі пішки.

Коли він наблизився до дому, його молодший брат ліг на столі, як мертвий, а своячка накрила його саваном, запалила свічку в узоголов'ї й почала оплакувати.

Почувши жалобні плачі, мисливець побіг ще скоріше. Убігши до хати він вийняв шаблю і кинувся на дружину, щоб порізати її на шматки.

– Нікчемна жінко! – закричав він. – Ти отруїла мого брата!

Почувши таке, його брат схопився на ноги.

– Не смій торкатися моєї своячки! – крикнув він. – Не вона мене отруїла, а ти хотів це зробити!..

Старший брат на мить остовпів, а потім обійняв молодшого.

– Ах, – сказав він, – мій дорогий брате, ти живий, ти справді живий?

Він поцілував його й зізнався у своєму гріхові, а далі розповів, що сталося, коли він спіймав орла.

Відтоді зажили брати в мирі та любові і більше ніколи не сварилися.

Переклад з рум. – Міхаела Гербіл та Людмила Дорош

Володимир ВОЛОЩУК

Обурений ведмідь

Турбував ведмідь всіх
зайців,

Турбував він і вовків,
Турбував у лісі ланей,
Ще й козуль та їжаків...

Тож одного дня зустрілись
Лані, зайці, їжаки.

На засідання звіряче
Лиси й олені прийшли.

Всі прийшли, щоб
встановити

Того весняного дня,
Як би вигнати із ліса
Грозу лісу – ведмедя?

«Сильний він, – сказав
вовцюга,
Найсильніший звір лісів,
Щоби вигнать нам такого,
Треба поміч від вовків».

«Добре було б, – сказав
олень, –
Славні наші щоб вовки
В цьому нелегкому ділі
Нам усім допомогли.

Щоб принесли десь
з крамниці
Меду й доброго вина,
Може, ще чогось міцного
Для сильного ведмідя.

І надішлемо прохання,
Нехай він сюди прийде,

І щоб пив він цього разу,
Як не пив із роду ще...

І тоді, як буде п'яний,
Ми його усі візьмем,
І вночі до зоопарку
Душогуба однесем».

План був ясний і здоровий,
Ведмідь скоро появивсь,
Дали йому їсти й пити,
Щоб скоренько похмеливсь.

Він ще встиг звірям
сказати:
«За гостинність клонюсь
всім»,

І в момент той впав, як
камінь,
Мовби вдарив його грім.

Вмить всі звірі
підхопились

Й задираку-пияка
Понесли до зоопарку.
Була справа це важка!

Перед ранком ведмідь
хмурий,
Бо від п'янства відійшов,
Зрозумів, що помилився,
Як на зустріч ту пішов.

Опинився в зоопарку
Через підлих хитрунів,
Які дали йому пити
Із мальованих горшків.

Голова іще боліла
У бурмила і гула.
Він зітхнув у своїй клітці
І промовив до осла:

«Якби вийшов я на волю,
Й цю недолю пережив,
Я би всіх і все у лісі
Порозносив, потрощив!»

А ведмедеві слова ці
До звірят усіх дійшли,
І погрози його люті
Здивували й потясли.

Звірі лист тоді послали
До ведмедя у неволю:
«Припини бути жорстоким
Тоді вийдеш і на волю!»

Кінець

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина III

17. Як брати змії хотіли Панаса Гусопаса вбити

Дійшов Панас Гусопас зі зміями до їхнього палацу, обдивився, пообзирався – правда, палац нічого собі, але він не сподобався йому, тому подумав намазати п'яти салом, поки не пізно.

– Ну, як тобі наш палац, подобається? Ходімо, я покажу твою кімнату, де будеш спати, – промовив до нього Драгон.

– А чому мені спати в палаці в кімнаті, я ж ваш наймит, буду спати десь надворі, он там у тій стодолі, – вказав Панас рукою в бік стодоли.

– Ну, як собі хочеш, – погодився Дракон. – Але ходи з нами вечеряти.

– Е, ні, добродію, я повечеряю тут, у стодолі, і в мене є в торбині хліб і сіль, інших харчів я не вживаю.

– Ну, як собі хочеш, – зрадів Дракон, що не треба йому Панаса вести в свій палац і сидити за стіл.

Панас зайшов у стодолу, побачив у кутку громаду соломи, попросив чимось накритись і ліг спати. Але коли змії вийшли надвір, знайшов велику колоду, поставив на соломі, накрив її, а сам ліг в іншому кутку стодоли і заснув.

А в той час Дракон радився із синами.

– Треба його зв'язати і віддати генералові Дияволу Бісвізену, гарну ціну обіцяв за нього.

– А як його зв'язати? – запитав найменший змій.

– Треба його вдарити по голові і зачмелити, а потім вдарити по ногах і поламати їх, а вже ранком зв'яжемо його, причмелений та з поламаними ногами не втече.

– Я його по голові шаблюкою! – схопився за шаблю Балаур.

– А я мечем! – підняв меч Змеу.

– А я булавою як бабахну по голові, то більш не прокинеться!

Всі три озброєні брати підкрадались, наче злодії, до власної стодоли, з якої долинали до них сильне хропіння Панаса: «Хр-р-р!.. Хр-р-р!.. Хр-р-р!..»

– Ну і хропе цей Панас, – сказав менший брат.

– Аж стодола трястеться, – додав середній.

– Отак хропів наш дідусь Драгонжар, – посміхнувся Шаркань.

– Та не довго йому хропіти, – витяг шаблюку Балаур.

– Зараз перестане, – погодився Змеу, готуючи меча.

– На нього, брати! – скомандував Шаркань, піднімаючи булаву.

Всі три брати-змії вбігли до стодоли й накинулись на колоду, накриту ковдрою, що лежала на соломі, і давай рубати шаблею, сікти мечем, бити булавою, і так рубали, сікли та били, аж поки не втомилися. А з-під ковдри почулося тільки одне однісеньке, легке-легесеньке, тихе-тихісіньке: «А-а-ах», ніби хтось позіхнув.

– Досить, бо вб'ємо його, – зупинив братів Шаркань.

– Ну і що, аж уб'ємо? – запитав Змеу.
– Хіба тобі його жаль? – додав Балаур.
– Не в тому річ, а в тому, що генерал Диявол Бісвізен хоче його живцем, а за мертвого не заплатить нам.

– Ага! – агакнули брати і вийшли зі сто-
доли, бо до ранку, коли їм треба буде в'язати
Панаса, ще зісталось багато часу.

– Ось що їм спало на голову, лайдачим
змійам... генералові хотять мене продати, – по-
сміхнувся Панас.

Вранці, коли змії забігли з мотузками,
щоб в'язати Панаса, той простирався на
соломі живий здоровий, мов нічого й не
трапилось.

– Що ж це за диво?! – крикнув молодший
змій.

– Що ж це за чудо?! – гиркнув середущий.

– Такого не може бути! – додав старший.

А Панас посміхається, далі піднімається,
обтрушується від соломи і, солоденько посмі-
хаючись, вітає їх:

– Доброго ранку, панове! Як вам спалося?

– Та... спалось... – такнув Балаур.

– Як завжди... – додав Змеу.

– Лягли погодованими, а прокинулись го-
лодними, – пробував жартувати Шаркань,
щоб не зрадити їхнього здивування.

– А тобі як спалось? – запитав Балаур.

– А ось так, як і вам, – посміхнувся Панас.

– Значить, спалось тобі добре? – недовір-
ливо запитав Змеу.

– Не турбував ніхто твій сон? – запитав і
Шаркань.

– Та нібито здалось мені, або приснилось,
що якісь миші по мені бігають, або може
якісь птахи... одна навіть ніби-то стукнула
мене дзьобом по голові, але я таким дурни-
цям не даю ніякої уваги.

Спантеличені брати пішли радитися зі
своїм батьком, але той тільки важко сопів, а
потім, розсердившись, пускав язика полум'я
крізь свої зміючі ніздрі.

– Ви, мабуть, його не так, як тому слід...
треба було бити сильніше.

– Та я його рубав шаблею, зі всієї сили, аж
поточилась, – знизив невинно плечима мен-
ший змій.

– І мій меч теж поточився, я вже думав, що
засік його на смерть, а то дивись... – виба-
чився середущий із братів.

– Я теж не гаяв часу, ви ж мене знаєте,
батьку, – промовив Шаркань.

– Що нам тепер робити?

– Як його позбутися?!

– Як його здихатися?! – питалися брати.

– Не треба було його до нас запрошувати, –
з докором сказав Шаркань.

– А ще наймати за таку ціну, – долучився до
нього Змеу.

– Ліпше був я його десятою стежиною обій-
шов, – картав себе Балаур.

– Досить! Дайте подумати, – grimнув на
них Дракон.

Брати вийшли надвір, щоб їхній батечко
міг поміркувати спокійно, а тут зі стодоли до
них долинає пісенька про гусей: «Ой, плили
гусоньки бистрою водою...»

– Ось дивись на нього! – сплюнув Шар-
кань.

– А він ще й розспівався, зараз танцювати
почне, – зітхнув Змеу.

– А що йому... виспався, а тепер співає! –
додав Балаур, а далі, чухаючи лоба, запитав
братів: – А що, якби ми на нього таки тепер,
прямо тут, накинулись зі зброєю і посікли на
шматки.

– Не змогли посікти сплячого – то посічемо
тверезого.

– Треба дочекатись батькової поради.

А Панасові що до їхніх задумів? Він, по-
поївши добре і випивши кварту квасу, то по-
свистував, то наспівував.

– А шляк би його трафив! – трохи не заревів
Шаркань.

– Він мені вже в печінках стоїть, – зітхнув
Змеу.

– В моїх теж, – застогнав Балаур.

А Панас собі далі пісеньку пантрує.

(Далі буде)

Вивчаємо англійську

1. Почитай слова, пов'язані з літом, та запиши їх у алфавітному порядку.

Word Bank

garden swimming June camping sandcastle
vacation picnic beach July baseball

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

2. Обери та впиши правильну голосну літеру до кожного слова.

a e i o u

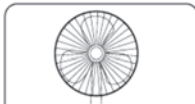
sw__m

h__t

s__n

f__n

c__mp

sh__ll

cr__b

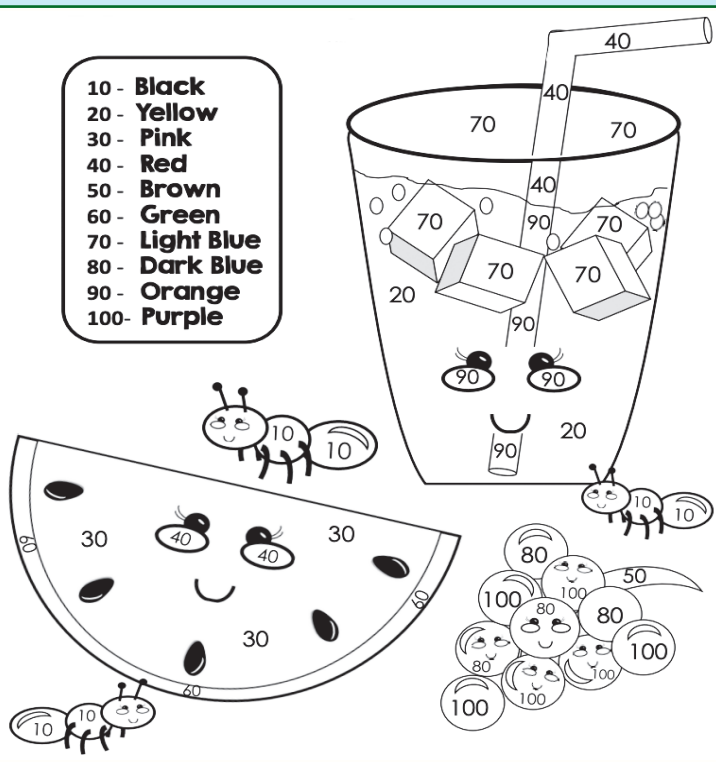
h__t

tr__p

3. Ти вмієш рахувати англійською до 100? Спробуй. Розмалюй за цифрами.

10 - Black
20 - Yellow
30 - Pink
40 - Red
50 - Brown
60 - Green
70 - Light Blue
80 - Dark Blue
90 - Orange
100 - Purple

4. Прочитай текст про літо та обери один малюнок, що підходить за змістом. Напиши, що ти бачиш на малюнку. Обери правильну відповідь до запитання.

I see a little boy. The boy is playing in the sand. He will make a sandcastle. He likes playing in the sand.

1. Check the picture that matches the story.

2. What do I see?

3. What will he make?

- a. sandcastle
- b. seashells
- c. a pie

? Відгадай ?

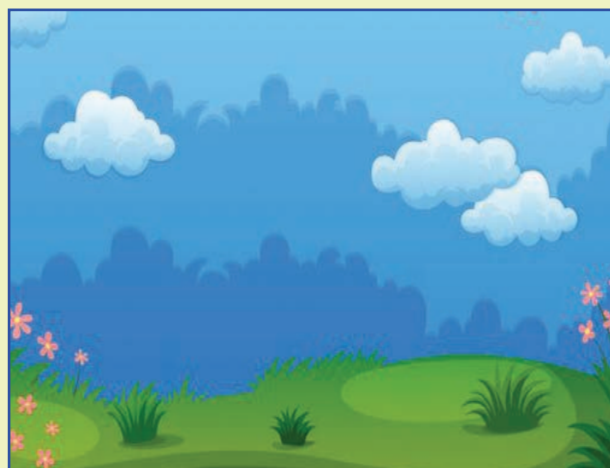
Сильний, добрий, справедливий,
Біля нього ми щасливі.
Знає, вміє він багато.
Гордимось, бо це наш ...
(тата)

Хтось відкрив на небі душ –
Повно на землі калюж.
І на нас водиця лється.
Як це явище зоветься?
(пог)

Біг кінь білобокий
Через Дунай глибокий.
Як упав – заіржав,
Увесь світ задрижав.
(від)

Он літає в небі птиця
І нікого не боїться.
Крила сизі розпустила,
Ясне сонце заступила.
А як гримне сиза птиця –
З неба крешуть блискавиці.
(едмх)

Зроби своїми руками

Квітка

Вироби із зерен, крупи і різних видів насіння своїми руками – відмінний спосіб зайняти дітей з користю, адже робота з таким натуральним матеріалом чудово тренує дрібну моторику рук, що сприяє поліпшенню загального і мовленнєвого розвитку. Також такі заняття допомагають виховувати у дітей терпіння, старанність і посидючість.

Сьогодні пропонуємо зробити квітку.

Необхідні матеріали:

- лист картону;
- клей ПВА і пензлик;
- насіння соняшника;
- пшоно;
- горох, пофарбований рис або зелена сочевиця.

1. Для початку намалюйте на листі картону соняшник. Контури повинні бути чіткими.

2. За допомогою клею змастіть серединку квітки. Викладіть по колу насіння соняшника. Якщо немає насіння, присипте будь-якою темною крупою або подрібненим чорним чаєм.

3. На пелюстки нанесіть клей. Присипте їх кукурудзяною крупою чи пшоном. Крупа приклеюється краще. Пелюстки присипайте крупою по черзі.

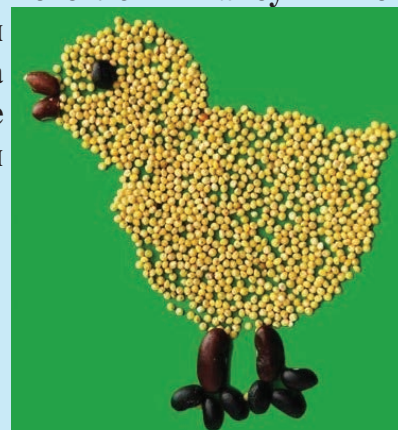

4. Через декілька хвилин, коли клей підсохне, обережно струсіть зайву крупу з картону.

5. Змастіть стебло клеєм та викладіть його половинками зеленого гороху чи сочевиці.

6. Зробіть те саме з листочками. Якщо у вас немає гороху чи сочевиці, можете використати рис. Проте його слід завчасно пофарбувати в зелений колір та просушити.

А ось вам ще декілька ідей для виготовлення майбутніх подарунків із насіння та круп. Така аплікація може стати й чудовим подарунком.

Літо

ВЕСЕЛО

Слова Тамари Обшти, музика Олени Чепур

Am Dm

Лі - то, лі - то, лі - то, я - ке ве - се - ле лі - то, на

5 Am E7

реш- ті вже прий - шло — теп - ло нам при - нес - ло.

9 Am Dm E7

Теп - лий до - щик, зе - ле - ну тра - вич - ку, теп - лий пі-

14 1. Am 2. E7 Am

со - чок, зас - маг - лі - ї лич - ка. маг - лі - ї лич - ка.

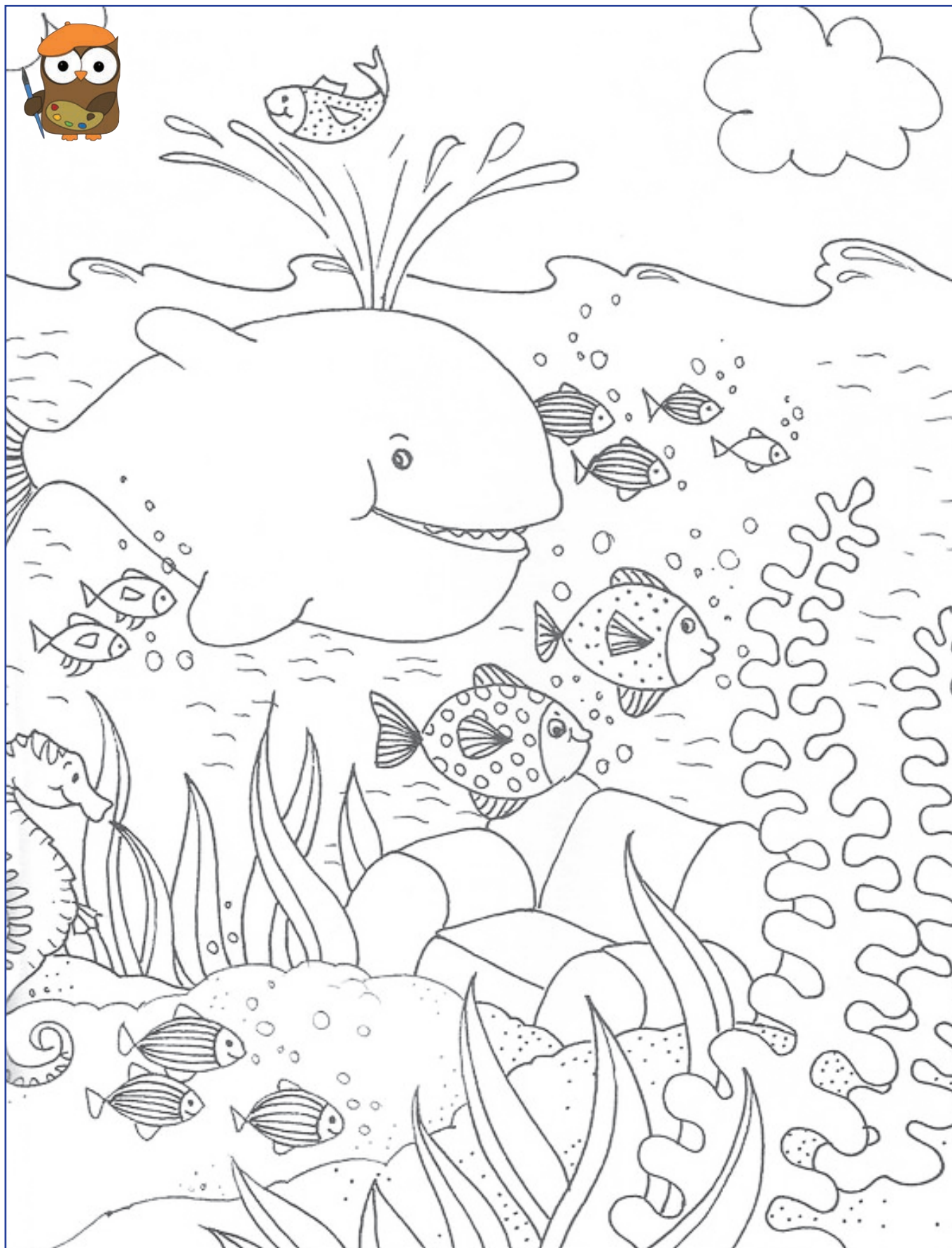
19 Am E7 1. Am 2. Am

Літо, літо, літо,
Яке веселе літо,
Нарешті вже прийшло —
Тепло нам принесло.

Теплий дощик,
Зелену травичку,
Теплий пісочок,
Засмаглії личка.

Будемо гратись,
Плавати в річці,
В саду збирати
Смачні сунічки.

День закладання криниці

21 червня часто називають днем літнього сонцестояння або літнього рівнодення. Це свято відоме не лише в українців чи наших сусідів-слов'ян, але й у англійців, якутів, німців, австрійців тощо. Воно мало величезне значення для наших предків. Майже повсюди у цей день проводили ритуали за участю вогню та води. Ці могутні стихії мали очищати і тіло, і душу учасників обрядів. Важко переоцінити значення води у нашому житті. Цю стихію ще з давніх-давен бачили як життєдайний елемент, вирішальну і сакральну силу. Навіть народні прислів'я наголошують: «То не біда, коли п'ється вода» або «Нема голода, коли п'ється вода». Відтак в минулому культивувалося шанобливе ставлення до води та місць її перебування – джерел, річок, озер, інших водоймищ.

Особливе місце в житті української громади займали криниці та колодязі. Протягом століть їх будували по селах за допомогою всієї громади або її частиною. Вода у них була для загального вжитку і для загального догляду. Досить часто можна побачити у нас криниці в полях і на роздоріжжях. Їх також робили громадою для пастухів, подорожніх та свійських тварин – для всіх спраглих. У загальному вода вважалася Божим даром для всіх, а не дозволити набрати води з криниці – страшний гріх. «Хто криницю для громади викопав – його рід Бог оберігає, а хто не одну викопав – Бог по смерті зразу до раю забирає», – говорили люди. Біля криниці не можна було говорити щось погане, обманювати. Величезним гріхом і соромом було засмічувати її. Тут велося розмовляти поважно, вести себе чемно. На свята сюди сходилися на гуляння або гадати. Звідти, напившись води та напоївши коней, вирушали в похід козаки. Тут їх і зустрічали всім селищем. Про криниці в народі складено багато легенд, прислів'їв, загадок, пісень, повір'їв.

За стародавніми переконаннями, найвдалішим днем для закладання колодязя чи криниці з чистою водою і сильним джерелом є магічний день літнього сонцестояння. Напередодні намагалися визначити найкраще для цього місце. Брали до

уваги розміщення ділянки, поведінку тварин у цьому місці, а також рослини, які там ростуть. Такі вологолюбні рослини як мати-й-мачуха, вільха, береза, осока не стануть рости в посушливих місцях.

Найбільш розповсюдженим народним методом визначення підземного водяного джерела було і є спостереження за росою. Як тільки заходило сонце, клали сковорідки або банки на місця, призначені для копання. Вранці, зразу після сходу сонця, йшли дивитися на росу у посуді. Якщо сковорідка рясно вкрита росою з чіткими водяними струменями – тут у землі багаті водяні жили. А посуд, який ледь вкритий краплинами води, обіцяє маловодний колодязь. Якщо зовсім суха посудина – копати у цьому місці марно.

Крім того, майже у кожному селі був чоловік, який знався на визначенні вдалих місць для криниць.

Його називали колодязником і у цій справі він користувався гілками верболюзу. Дві найзеленіші гілки зі здорового куща поза селищем потрібно вирізати, коли сонце тільки піднімалося на небосхилі. Далі колодязник обходив ділянку і спостерігав за «всевидючими» листочками на прутиках. Якщо вони тягнулись вниз до землі невидимим магнітом, то можна на цьому місці копати криницю. І вода в такій криниці завжди буде свіжою

і прохолодною. Коли криниця вже була готова, люди запрошували священника, аби освятити її Йорданською водою. Коли вода починала бити ключем, вмочували в ній васильки й кропили дерева, кущі, сіно, щоб відігнати нечистого від води, від села. Першими пили воду з повної криниці хлопці, яким цього року треба йти до війська. Потім вони пригощали своїх дівчат, щоб чекали й безтямно їх кохали. З часом дбайливі члени громади над криницями будували дашки, прикріплювали ручки, жолобки – усе для того, щоб оберігати криницю від забруднення. Велося сидіти біля криниці вербичку та калину, щоб воду очищали та робили приємною на смак. Така свіжа джерельна вода найкраще утамовує будь-яку спрагу. Не вірите? Перевірте!

Підготувала Ольга Сенишин

Їшмаємося нашіми дітьми!

Малюнки Ани Чащук, учениці 3 класу, м. Вішеу-де-Сус